פרוטוקול הדיווח הישראלי
מגוון ביולוגי בעסקים

The Israeli Biodiversity Reporting Protocol for the Business Sector

פרוטוקול הדיווח הישראלי
מגוון ביולוגי בעסקים

The Israeli Biodiversity Reporting Protocol for the Business Sector

החברה להגנת הטבע ע"ר
שומרים. מחנכים. אוהבים

המכון לאחריות תאגידית

נכתב על ידי:

אלון רוטשילד: מנהל תחום המגוון הביולוגי,
החברה להגנת הטבע.
ליעד אורתר: ראש המכון לאחריות תאגידית,
המרכז האקדמי למשפט ולעסקים.

לתגובות - alon@spni.org.il

מרץ, 2017
www.teva.org.il/business

תמונת השער: זיהום הנפט בשמורת עין עברונה | צילום:
רועי טלבי, רשות הטבע והגנים.

עיצוב: we: by amor & ariel

ממשק ממ"ג: דיקלה זיידמן, גיל אלבוים,
החברה להגנת הטבע.

כל הזכויות שמורות לחברה להגנת הטבע (ע"ר) ולמכון לאחריות תאגידית, 2017

ברצוננו להודות לאנשים הבאים, שהעירו על טיוטת המסמך ותרמו לשיפורו:
ד"ר אנה טרכטנברוט, המשרד להג"ס; דותן רותם, רט"ג; ד"ר ערן ברוקוביץ', האגודה הישראלית לאקולוגיה וסביבה; עדי רענן, שיכון ובינוי; שי פליישון, משרד הכלכלה; עדי גמליאל, נתיבי ישראל; ד"ר עידן שפירא, המארג; סטלה אבידן; אביב אלחסיד.

מגוון ביולוגי - למה זה חשוב וכיצד זה קשור לעסקים? 05

דיווח מגוון ביולוגי 06

כיצד לזהות האם מגוון ביולוגי הוא סוגיה מהותית לדיווח? 07

אינדיקטורים לדיווח 11

נספחים 26

מגוון ביולוגי
למה זה חשוב וכיצד זה קשור לעסקים?

המגוון הביולוגי הוא כלל המערכות האקולוגיות הקיימות בכדור הארץ, על שפע המינים שבהם ויחסי הגומלין המורכבים בינם לבין עצמם ובינם לבין הסביבה.

מגוון זה של מינים ותפקודים אקולוגיים מספק לנו, בני האדם, שירותים רבי ערך - **"שירותי המערכת האקולוגית"** החיוניים לאנושות ולכלכלה. שירותי המערכת האקולוגית מהווים את הבסיס לקיומנו ואנו תלויים בהם: החמצן שאנו נושמים, המזון שאנו אוכלים והתרופה אותה אנו נוטלים בזמן מחלה, מקורם בטבע והם חלק משירותי המערכת האקולוגית. שירותים אלה מאפשרים חקלאות, מים נקיים, בריאות ציבור, מרקם חברתי נאות, יציבות של תשתיות, ועוד אלמנטים בסיסיים של חיים.

מעבר לשיקולים אתיים וסביבתיים, ישנן סיבות כלכליות שצריכות לגרום לעסקים לבחון את שילוב שיקולי שמירת המגוון הביולוגי בפעילותם. הסיבות מתחלקות לשתי קטגוריות - סיכונים והזדמנויות. עסק המנהל את השפעתו על המגוון הביולוגי מרוויח שיפור תהליכי ניהול, מיתוג ונראות, ניהול סיכונים ופתיחת שווקים חדשים. בנוסף, העסק מקדים את הרגולציה המתקדמת בתחום, ונפתחות בפניו אפשרויות מימון גדולות יותר, תוך עמידה בסטנדרטים בינלאומיים (לפירוט על עוגנים המנחים עסקים בישראל לדיווח בנושא המגוון הביולוגי - ראו נספח ב').

שלבי התהליך הניהולי כוללים מיפוי של השפעות עיקריות של פעילות החברה על המגוון הביולוגי, הערכה של ההשפעות ובחינת חלופות, **דיווח ותיאור כמותני** (בהתאם למדריך זה), וחשוב מכל - יישום השינוי ואכיפתו ברמה הפנים ארגונית. בכך, **פרוטוקול הדיווח והניהול המוצע במסמך זה, מהווה כלי ראשון במעלה לניהול סיכונים סביבתיים עבור עסקים - הן עבור פעילות קיימת, והן עבור פעילות חדשה מתוכננת.**

המגזר העסקי קשור קשר הדוק לתפקוד המערכות האקולוגיות[1]: הפעילות העסקית נשענת על שירותי המערכות האקולוגיות, אך גם משפיעה עליהן. מוערך כי 40% מהכלכלה העולמית מבוססת ישירות על שירותי הטבע והמערכות האקולוגיות, ולכן פגיעה בשירותי המערכת האקולוגית תפגע בחברות עסקיות בתחומי המזון, התרופות, הקמעונאות, הפיננסים, התיירות ועוד. במקביל, עסקים העלולים לפגוע במגוון הביולוגי, כמו תשתיות, בינוי, אנרגיה, חקלאות וכד' - חשופים לקונפליקטים עם ארגונים סביבתיים ורשויות שונות.

בחיי היום יום בדרך כלל איננו מבחינים בתרומתם של השירותים האקולוגיים, אולם כשהם נפגעים הנזק הכלכלי והחברתי ניכר. לדוגמה, הנזק הכלכלי שנגרם לענף החקלאות בארה"ב בעקבות משבר התמוטטות מושבות הדבורים ב- 2007 או הנזק לענפי התיירות והדיג (ולחברת BP עצמה) כתוצאה מאסון דליפת הנפט במפרץ מקסיקו בשנת 2010. בחמישים השנים האחרונות הדרדר מצבן של המערכות האקולוגיות, וכיום כ- 60% משירותי המערכת האקולוגית הגלובליים נשחקו או נהרסו[2].

לאור ההתדרדרות הנמשכת במצב המגוון הביולוגי על פני כדור הארץ, הכריז האו"ם על העשור 2010-2020 כ"עשור המגוון הביולוגי". ישראל חתומה על אמנת המגוון הביולוגי, ואשררה את התכנית האסטרטגית של האמנה לעשור זה (נספח ד'). האו"ם גם שילב את הנושא כחלק מהיעדים שלו לפיתוח בר קיימא של כדור הארץ, ה - SDGs (Sustainability Development Goals). מסגרת זו כוללת 17 יעדים בתחומים שונים כאשר שלושה מהם כוללים התייחסות ישירה לנושא המגוון הביולוגי. אלו הם: יעד 13 - Climate Action - שינוי אקלים והשפעותיו, יעד 14 - Life Under Water חיים בים, ויעד 15 - Life On Land חיים על פני האדמה[3].

ישראל היא מדינה ייחודית בתחום המגוון הביולוגי, וכלולה במפת האזורים החשובים ביותר לשמירת המגוון הביולוגי העולמי (Biodiversity Hotspots), הכוללת פחות מ-2% מהשטח היבשתי של כדור הארץ. מיקומה הגאוגרפי הייחודי של ישראל במפגש בין שלוש יבשות, וגיוון אקלימי וגאולוגי אדיר, מקנים לה עושר ביולוגי יוצא דופן. בנוסף, ישראל היא "צוואר בקבוק" חיוני בציר הנדידה העולמי של עופות - כ-500 מיליון עופות חולפים בישראל פעמיים בשנה - ומחובתנו להבטיח להם ציר נדידה בטוח מאירופה ואסיה אל אפריקה וחזרה. לכן עסקים הפועלים בישראל נושאים באחריות מיוחדת לשמירה על הטבע שארצנו התברכה בו.

פרוטוקול זה מבקש לסייע להם בעשותם כך.

1. להרחבה בנושא המגוון הביולוגי ועסקים: www.teva.org.il/business
2. millennium ecosystem assessment, 2005
3. לעיון ביעדים המלאים:
sustainabledevelopment.un.org/topics/sustainabledevelopmentgoals

דיווח מגוון ביולוגי

בהתאם לכלל "מה שאינו נמדד, אינו מנוהל" (That which is not measured is not managed), דיווח הוא חלק בלתי נפרד מכל גישה ניהולית.

הדיווח הוא מהלך ניהולי המסב שורה של פעילויות, תוצרים והשפעות ארגוניות לכדי תוצר דיווחי בעל מאפיינים מוגדרים המכונים גם אינדיקטורים, מדדי ביצוע או באנגלית Performance Indicators - PI. מאפיינים אלו יכולים להיות כספיים (לדיווח על ביצועים עסקיים), מאפיינים של גיל, מגדר ורמת שכר (לסוגיות של ניהול משאבי אנוש) ומאפיינים של היקף פליטות גזי חממה (לניהול האספקטים הסביבתיים של החברה). כמובן שיש רבים נוספים. במכלול ההשפעות החברתיות והסביבתיות של כל חברה, ובוודאי בתאגיד עסקי גדול, ישנן סוגיות רבות מאוד לדיווח. מכיוון שברור שלא ניתן ולא נכון לדווח על כל הסוגיות, מתבקש להתמקד בדיווח על סוגיות המהותיות לפעילות החברה.

סוגיית המהותיות (Materiality) מבקשת לשאול עד כמה פעילות חברתית, סביבתית או אחרת הינה מהותית להצלחת (או ניהול הסיכונים של) החברה המדווחת. זווית ראיה זו מתבוננת מהאינטרס של **בעלי העניין**, קרי בעלי המניות, ולתוכה יש לשקלל במקרה של מגוון ביולוגי את הנושא של מיתוג ופתיחת שווקים לצרכנים "ירוקים", אספקת חומרי גלם המבוססים על מגוון ביולוגי (למשל אדמה בעסק חקלאי), ניהול סיכונים לחומרי גלם אלה (למשל אבדן אדמה בגלל פגיעה בצומח הטבעי), ניהול סיכונים מול ארגוני סביבה ותביעות משפטיות, וכד'.
במקביל, נשאלת השאלה, עד כמה הסוגיה האמורה הינה מהותית (חשובה) עבור **מחזיקי העניין** של החברה (למשל תושבים, ארגוני סביבה, משרדי ממשלה רלוונטיים וכד') בהשגת מטרותיהן החברתיות או הסביבתיות, ולא משנה מה אלו יהיו.

עפ"י ארגון ה GRI, מבחן המהותיות הינו למעשה תוצר של הליך היוועצות אותו צריך לבצע התאגיד עם מחזיקי העניין שלו. הסוגיות המהותיות הן אלו שהן **גם** חשובות לחברה המדווחת **וגם** חשובות למחזיקי העניין. ארגון אחר הפועל בארה"ב, ארגון ה SASB, מגדיר מראש את רמת המהותיות של סוגיות חברתיות וסביבתיות עפ"י פוטנציאל הנזק הפיננסי (בהיבטי שוק ההון) שאי עמידה בהם יכולה להסב לתאגיד.

גישת המהותיות במדריך זה שמה במרכזה את אספקט הסיכון למגוון הביולוגי עצמו, מתוך הבנה שפגיעה בו תגרום בסופו של דבר לנזקים לאינטרסים של החברה העסקית, שיתבטאו גם בביצועים הכספיים (לרבות פגיעה בתדמית, תביעות משפטיות, עיכובים בביצוע פרויקטים, פגיעה בשירותים אקולוגיים החיוניים לתפקוד החברה וכד'). לחילופין, תרומה למגוון הביולוגי יכולה להתבטא לחיוב בשורת הרווח של החברה. עוד נלקחת בחשבון במדריך זה הייחודיות של ישראל כאתר הכלול במפת האזורים החשובים לשמירה על המגוון הביולוגי העולמי[4], שפעילות בו היא בעלת רגישות מיוחדת ביחס למקומות אחרים בעולם.

צוללנים מחלצים כריש ממין סנפירתן, שנלכד בכלוב לגידול דגים בים התיכון

4. Biodiversity hotspots, myers et. al. 2000

כיצד לזהות האם מגוון ביולוגי הוא סוגיה מהותית לדיווח?

לכל עסק, כמעט, יש השפעה כלשהי, ישירה או עקיפה, על המגוון הביולוגי. אם כך, כיצד יכולה חברה לזהות האם יש לה פוטנציאל השפעה שלילית משמעותית על המגוון הביולוגי, והאם נושא זה מצוי בליבת תחומי הפעילות שלה?

תכליתו של מבחן המהותיות התאגידי היא לסייע לחברה לזהות האם יש לו פוטנציאל השפעה שלילית משמעותית על המגוון הביולוגי, והאם נושא זה מצוי בליבת תחומי ההשפעה שלה. להלן תרשים זרימה המציג את התהליך האמור בקווים כלליים:

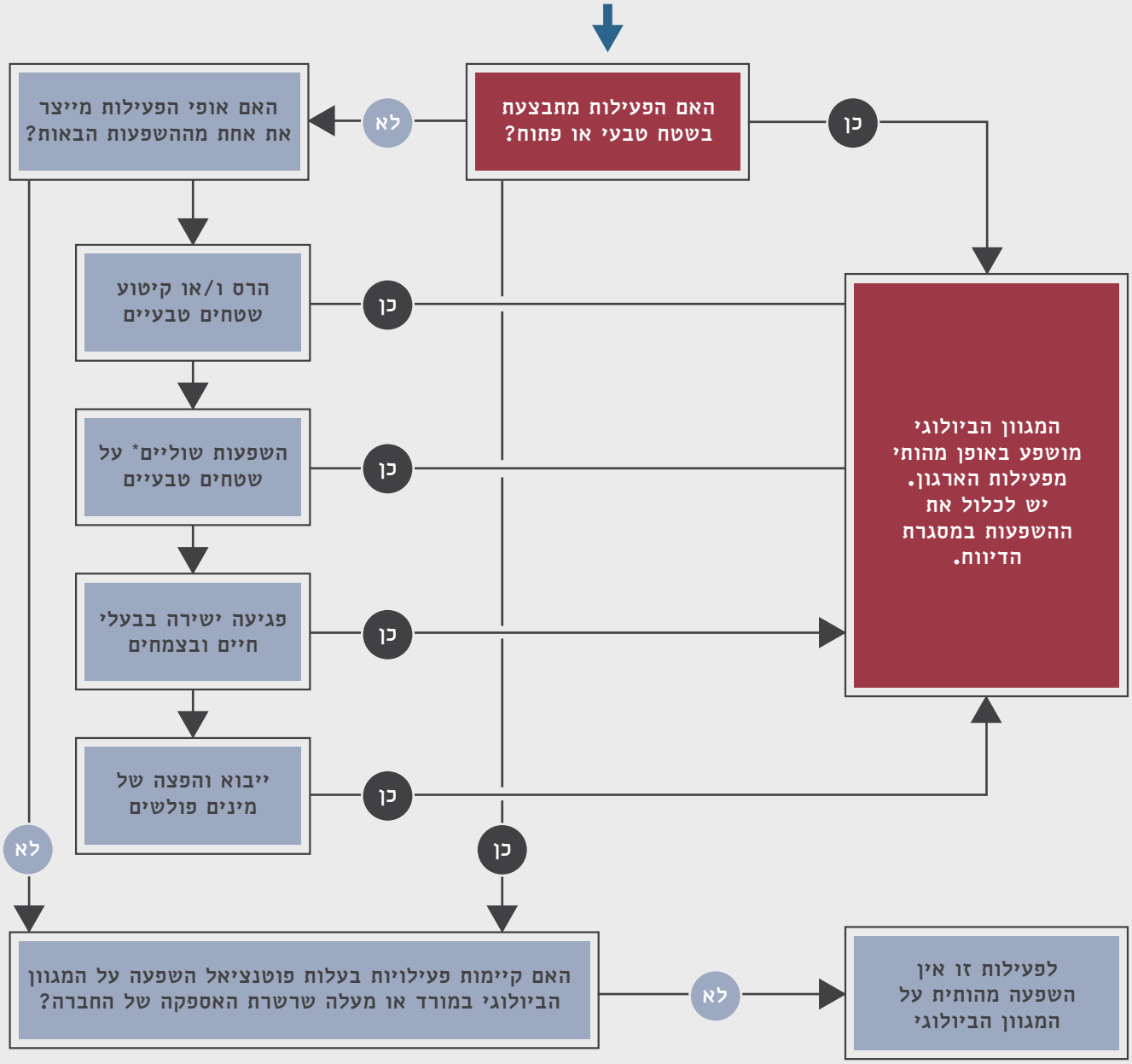

*. השפעת שוליים - השפעות שליליות על המגוון הביולוגי, אשר זולגות ממוקד פיתוח אל השטח הפתוח. לדוגמה: זיהום אור, מינים פולשים, רעש, אבק, פסולת אורגנית המושכת מינים מתפרצים וכד'.

להלן מספר תבחינים שיוכלו לסייע למנהל/ת בחברה לזהות האם ראוי לדווח על השפעתו על המגוון הביולוגי:

א. התבחין המרחבי להשפעה ישירה על המגוון הביולוגי

תכלית תבחין זה הוא לסייע לחברה לזהות האם מיקום פעילותה הקיימת במרחב, או מיקום פעילות חדשה מתוכננת, הוא בעל פוטנציאל להשפעה ישירה על המגוון הביולוגי. הסוגיה המרכזית המצויה בליבת תבחין זה שואלת האם כל או חלק מפעילות החברה מבוצעת בשטח הפתוח (מחוץ לשטח בנוי או משפיעה עליו)[5]. הנחת העבודה של תבחין זה הינה ששטח בנוי הינו שטח מופרע מבחינת אקולוגית ויש למקד את המאמץ לשמירה על המגוון הביולוגי בשטחים הפתוחים.

השפעה משמעותית על המגוון הביולוגי	השפעה נמוכה/זניחה על המגוון הביולוגי
בית אריזה לתפוחי אדמה, המצוי בשטח הפתוח.	בית אריזה לתפוחי אדמה, הממוקם בתוך אזור תעשייה מסודר.
סלילה או שדרוג כבישים בין עירוניים בשטח הפתוח.	סלילה או שדרוג כבישים תוך עירוניים בשטח הבנוי.
הקמת שדות פאנלים סולריים בשטח הפתוח.	הנחת פאנלים סולריים על גגות.

מתקן של חברת מקורות ובצמוד אליו עץ פולש מהמין שיטת עלי ערבה | צילום: אלון רוטשילד

5. על מנת לזהות מהו שטח בנוי ומהו שטח פתוח ניתן להיעזר בשכבת ממ"ג של השטח הבנוי בישראל (מארג 2016).

ב. התבחין הסקטוריאלי (אופי הפעילות) להשפעה ישירה על המגוון הביולוגי

תכלית תבחין זה היא לזהות את הסקטורים העסקיים והתעשייתיים להם יש השפעה משמעותית על נושא המגוון הביולוגי. תבחין זה יוצא מתוך נקודת הנחה כי סקטורים מסוימים מתאפיינים בפעילות בעלת השפעה משמעותית יותר מסקטורים אחרים.
ככלל, הסקטורים הכוללים פוטנציאל גבוה להשפעה שלילית על המגוון הביולוגי כוללים, בין השאר, את תעשיות ה:

- **כרייה וחציבה**
- **חקלאות בשטחים פתוחים**
- **הפקת אנרגיה (מתחדשת או פוסילית)**
- **בינוי בשטחים פתוחים או הגובל בהם**
- **תשתיות ומים בשטחים פתוחים** (לרבות הנחת תשתיות קוויות - דרכים, ביוב, קווי מתח ותקשורת, צינורות מים, נפט וגז, וכד').
- **יבוא ומכירה של בעלי חיים וצמחי נוי או יבוא שיש בו סכנה להחדרת חיות וצמחים זרים.**
- **הדברה בשטחים פתוחים**

להלן הסוגיות המפורטות לביצוע התבחין:

הרס וקיטוע שטחים פתוחים:
כל עסק שפעילותו (לרבות כל שלבי הקמת פרויקט ותפעולו) כוללת הרס בתי גידול טבעיים או שטחים פתוחים, פגיעה בקרום הקרקע ובצומח הטבעי, שינוי משטר מים וניקוז טבעיים, וקיטוע בין שטחים טבעיים ושטחים פתוחים. למשל: סלילת כבישים ומסילות ברזל, בינוי מחוץ לשטחי ישובים/ אזורי תעשייה קיימים, הקמת שדות חקלאים בשטחים טבעיים, כרייה וחציבה והנחת תשתיות בשטחים פתוחים.

השפעת שוליים על שטחים פתוחים:
כל עסק שמייצר השפעת שוליים משמעותית על שטחים פתוחים. השפעות שוליים הן השפעות סביבתיות אשר השפעתם חורגת משולי האזור בו מתבצעת הפעילות. במסגרת השפעות שוליים נכללות סוגיות כגון זיהום אור, רעש, אבק, פסולת אורגנית, ריסוס, זיהום, וכד'. לדוגמא פעילות של מחצבה, אתר נופש תיירותי או שטח חקלאי הסמוכים לשטח טבעי בלתי מופרע.

פגיעה ישירה בבעלי חיים וצמחים:
כל עסק שיש בו פוטנציאל פגיעה ישירה בבעלי חיים וצמחי בר, כגון הקמת ותפעול טורבינות רוח, דיג וכו'.

יבוא והפצה של מינים פולשים:
מינים פולשים מהווים את האיום השני בחשיבותו על המגוון הביולוגי. חלק ממינים אלו מובאים בכוונת מכוון ואז הם משמשים לצרכי נוי, חקלאות, אטרקציה תיירותית, ניסויים רפואיים וכו'. מרבית המינים הפולשים מועברים ללא כוונה, כ"נוסעים סמויים", כחלק מכבודה אישית או יבוא מסחרי. דוגמאות:

- חנויות חיות מחמד ומשתלות, שיש להן פעילות עם פוטנציאל ליבוא והפצה של מינים פולשים, במכוון או כ"נוסעים סמויים".
- יבוא והפצה של זרעים למספוא/ לחקלאות.
- הנחת תשתיות ממקור חיצוני, שאינו האתר עצמו (למשל, עודפי חפירה או אגרגט מאתר כרייה) בשטחים פתוחים.
- מחצבות אשר מסיעות חומרי גלם היכולים לשאת זרעים מצמח פולש המצוי בקרבת המחצבה.
- יבוא והפצת חומרי עץ.

ג. תבחין שרשרת אספקה להשפעה עקיפה על המגוון הביולוגי

השפעתם של ארגונים חורגת מגבולות היצור או הפעילות הארגונית עצמה. כל חברה מפעילה ופועלה במסגרת שרשרת אספקה רחבה, רב עולמית ולעיתים דווקא בחוליות מוקדמות או מאוחרות יותר נמצא את ליבת ההשפעה על המגוון הביולוגי.

חברה אשר שרשרת האספקה שלה כוללת רכיב משמעותי של פעילות העונה לתבחין המרחבי ו/או לתבחין הסקטוריאלי, מן הראוי שתראה עצמה מחויבת לפרוטוקול דיווח זה.

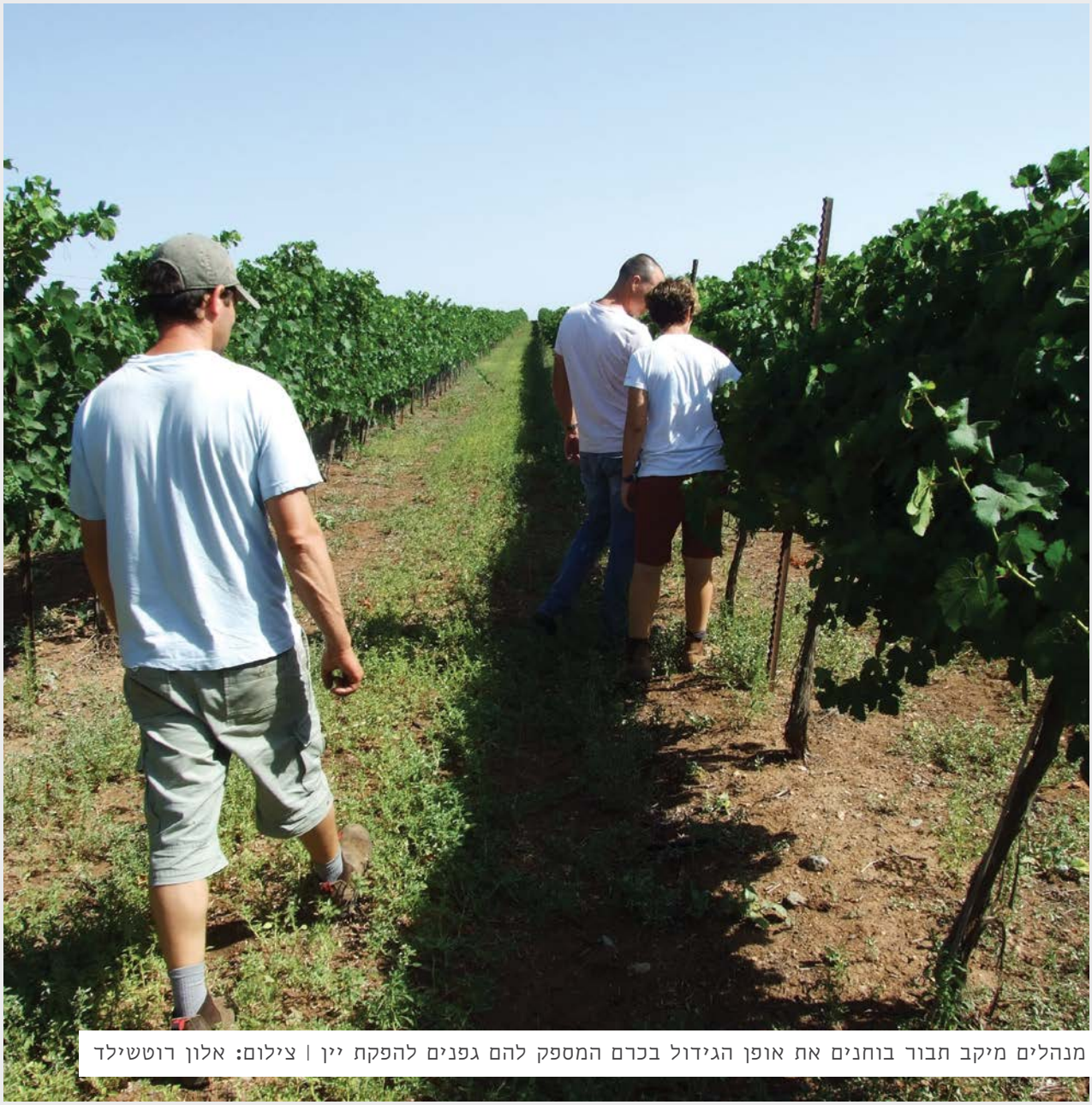

מנהלים מיקב תבור בוחנים את אופן הגידול בכרם המספק להם גפנים להפקת יין | צילום: אלון רוטשילד

אינדיקטורים לדיווח

IBI-1:
מיפוי פריסה גיאוגרפית של פעילות החברה המשפיעה על שטחים רגישים ומינים רגישים

IBI-2:
ניתוח אופי פעילויות החברה והשפעתן על המגוון הביולוגי

IBI-3:
מאמצי מניעה וצמצום נזק על ידי החברה

IBI-4:
שיקום, שחזור ופעולות לאישוש בתי גידול ומינים בסיכון

כלי מכני כבד חופר במסלע בעת סלילת כביש | צילום: אלון רוטשילד

רקע
אינדיקטורים לדיווח מגוון ביולוגי

מגוון ביולוגי הינו אספקט סביבתי מורכב למדידה. סקר שדה ואפיון מגוון המינים המצוי בתא שטח מסוים, ומכלול ההשפעות האנושיות עליו, הם תהליך המחייב השקעת זמן, משאבים ומיומנות מקצועית.
לכן, מסגרת הדיווח הישראלית מתמקדת במיפוי הפעילות העסקית ביחס לשטחים הידועים כרגישים מבחינה אקולוגית, וזיהוי סוגי פעילויות שידועות כבעלות השפעה שלילית על המגוון הביולוגי. כך לדוגמא, מיקום של טורבינת רוח (הידועה כגורם העלול לפגוע בבעלי כנף) במרחב הידוע כציר נדידה, מאפשרים לזהות קונפליקט פוטנציאלי גם בלי סקר עופות מדוקדק בשטח.
ארבעת האינדיקטורים לדיווח הישראלי להשפעה על המגוון הביולוגי (Israeli Biodiversity Indicator (IBI מבוססים באופן כללי על האינדיקטורים של ה- GRI (ראה נספח א') אך מדייקים ומתאימים אותם לפרקטיקה בישראל:

האינדיקטור הישראלי	**אינדיקטור GRI מקביל**
IBI-MA **גישת הניהול** גישת ניהול המגוון הביולוגי בחברה, הממשל התאגידי לתחום זה והאסטרטגיה הניהולית הכוללת (בכלל זה מחויבות למסגרות מקומיות ולאמנות ובין לאומיות).	**GRI Standards GRI 304 Biodiversity** Management approach disclosures.
IBI-1 **מיפוי מרחבי** א. קרבה לשטחים מוגנים, מסדרונות אקולוגיים ומערכות אקולוגיות רגישות. ב. קרבה לאתרי מחייה של מינים רגישים.	**GRI Standards 304-1** (@G4 - EN 11) **GRI Standards 304-4** (@G4 - EN 14)
IBI-2 **זיהוי פעילויות משפיעות** תיאור פעילויות, מוצרים או שירותים המשפיעים באופן משמעותי (ישיר או עקיף) על המגוון הביולוגי (בהתאם לשטחים או מינים שמופו בסעיף IBI-1).	**GRI Standards 304-2** (@G4 - EN 12)
IBI-3 **מניעה וצמצום נזק** תיאור הפעילויות אשר התבצעו ע"י החברה כדי לצמצם את הפגיעה במגוון הביולוגי.	**GRI Standards 304-2** (@G4 - EN 12)
IBI-4 **שיקום ושחזור** תיאור הפעילויות לשיקום, שחזור ואישוש בתי גידול או מינים בסיכון.	**GRI Standards 304-3** (@G4 - EN 13)

האינדיקטורים הישראליים לדיווח מגוון ביולוגי במסגרת אחריות תאגידית

IBI-MA גישת הניהול למגוון ביולוגי

אינדיקטור זה מבקש את התייחסות החברה לגישה הניהולית לנושא. זהו סעיף דיווח איכותני ויש לכלול בו הצגת אסטרטגיית מניעת נזק או צמצום נזק למגוון הביולוגי עוד יש לדווח על מאמצים עתידיים בתחום, הצלחות וכישלונות, ומאמצי העבר.

במסגרת סעיף זה יש להתייחס לנושא ניהול נושא המגוון הביולוגי בחברה:

01

- האם בחברה קיים נושא משרה המתכלל את נושא השפעת החברה על המגוון הביולוגי?
- אם כן, האם מדובר על חבר הנהלה?
- האם מדובר על אדם בעל הכשרה ייעודית לנושא?
- אם לא, מי הגורמים בחברה האחראיים לניהול חלק מנושאי המגוון הביולוגי?

02

- האם לחברה אסטרטגיה/תכנית ניהול למניעת נזקים וצמצום השפעות שליליות על המגוון הביולוגי?
- אם כן, אנא הציגו את האסטרטגיה ואת יישומה בכל שרשרת האספקה של הארגון.
- האם נושא המגוון הביולוגי מוטמע בחלקים הרלוונטיים בתכניות העבודה השנתיות של החברה?
- הציגו את אופן ההטמעה.

03

- האם נושא השפעת החברה על המגוון הביולוגי משולב במערך ההכשרה הארגוני? פרטו (בהדרכות לעובדים - כמה שעות מוקצות לנושא לעובד?)

IBI-1: מיפוי פריסה גיאוגרפית המשפיעה על שטחים רגישים ומינים רגישים

א. קרבה לשטחים מוגנים, מסדרונות אקולוגיים ומערכות אקולוגיות רגישות:

1. האם לחברה שייכות תפעולית (בעלות, חכירה, פועלת או משפיעה בשרשרת אספקה) כלשהי לאתר המצוי בשטחי **מסדרונות אקולוגיים ארציים**[א] או במרחק של 250 מ' מהם?

2. האם לחברה שייכות תפעולית (בעלות, חכירה, פועלת או משפיעה בשרשרת אספקה) כלשהי לאתר המצוי **בטווח של 500 מ' משטחי שמורות טבע** (מוכרזות, מאושרות או מוצעות, על פי שכבת הממ"ג של שמורות טבע בתמ"א 1) או משטחי **יער**[ב], או מאתר נקודתי בעל רגישות מיוחדת לשימור המגוון הביולוגי[ג]?[6]

3. האם לחברה שייכות תפעולית (בעלות, חכירה, פועלת או משפיעה בשרשרת אספקה) כלשהי לאתר המצוי **בשטח טבעי או טבעי למחצה**, והמוגדר **כמערכת אקולוגית שמיוצגת בחסר** בשמורות טבע בישראל[7] או בתחום הסביבה הימית - לרבות המים הכלכליים של ישראל[1]? האם לחברה שייכות תפעולית (בעלות, חכירה, פועלת או משפיעה בשרשרת אספקה) כלשהי לאתר המצוי **בטווח של 250 מ' מנחל או ערוץ טבעי** (רטוב או יבש), על פי שכבת הממ"ג של תמ"א 34 ב-3?[6]

4. האם לחברה שייכות תפעולית (בעלות, חכירה, פועלת או משפיעה בשרשרת אספקה) כלשהי לאתר המצוי **בטווח של 250 מ' משטח המוגדר בתכנית מתאר מקומית** כאתר טבע לשימור (אתר טבע עירוני, שטח ליבה של מרחב ביוספרי, וכו')?[6]

ניתן לבצע בדיקה זו בקישור: **mapateva.org.il/business/app.html**
(ראו עמודים 17-18)

א. על פי שכבת הממ"ג של רט"ג, רותם 2014.

ב. על פי שכבת הממ"ג של תמ"א 22 או שכבת היערות של תמ"א 1.

ג. על פי שכבת הממ"ג "Hotspots", מכון דש"א 2016.

6. אם כן, אנא פרטו את מיקום האתר (במקרה של יותר מאתר אחד יש לבנות רשימה ממוספרת של אתרים) ומהו אופי פעילות החברה (בהתאם לקטגוריות השייכות התפעולית לעיל) בכל אתר ואתר.

7. על פי שכבת הממ"ג "מערכות אקולוגיות בישראל" של רט"ג, רותם 2015. המערכות המצויות בייצוג חסר, כלומר שפחות מ-20% משטחן מוגן בשטחים מוגנים, הן: בתות ספר לאורך גב ההר ובדרום מדבר יהודה, לס בצפון הנגב, עמקים אלוביאליים באזור יובשני/ים תיכוני, קרקעות קלות וכורכר בשרון ובמישור החוף, נפתולי גאון הירדן לאורך בקעת הירדן, מלחות חוף, חולות מישור החוף, מליחות מדבר בבקעת הירדן ובערבה, בתה וגריגה ים תיכונית, שוניות סלעיות בים תיכון, שונית האלמוגים במפרץ אילת, אזורי עשב ים, בריכות חורף.

ב. קרבה לאתרי מחייה של מינים רגישים:

1. האם לחברה שייכות תפעולית (בעלות, חכירה, פועלת או משפיעה בשרשרת אספקה) כלשהי לאתר המצוי בשטח שידוע בו על נוכחות **מינים בסכנת הכחדה עולמית** (על פי הרשימות האדומות של IUCN) או מקומית (על פי הספר האדום לצמחים בישראל או הספר האדום לחולייתנים בישראל), או על פי מידע ממקורות אחרים[ד]? אם כן, אנא פרטו את זאת עפ"י מספור רשימת האתרים, את **המינים המושפעים וקטגוריית הסיכון שלהם להכחדה** (CR/EN/VU/NT) ואופי השייכות התפעולית באתר.
2. האם לחברה שייכות תפעולית (בעלות, חכירה, פועלת או משפיעה בשרשרת אספקה) כלשהי לאתר בו יש השפעה על **מינים נודדים**[8], לרבות עופות, עטלפים, צבי ים ויונקים ימיים? פרט אודות מיקום האתר, את המינים המושפעים ואופי השייכות התפעולית של האתר.
3. האם לחברה שייכות תפעולית (בעלות, חכירה, פועלת או משפיעה בשרשרת אספקה) כלשהי לאתר בו ידוע על נוכחות **מינים מוגנים** (על פי הכרזת ערכי טבע מוגנים 2005)? פרט את מיקום האתר, המינים המושפעים, ואופי פעילות החברה באתר.

שום קולמן. הצמח שום קולמן ייחודי לישראל ומצוי בסכנת הכחדה חמורה. הצמח נמצא בשטח מתקן של חברת תש"ן, הפועלת לשמירתו באתר זה | צילום: בר שמש

ד. סקרי מכון דש"א, מאגרי המידע של רשות הטבע והגנים, החברה להגנת הטבע, ומוסדות אקדמיים.

8. ישראל חתומה על אמנות בינלאומיות להגנה על מינים נודדים, לרבות אמנת CMS (בון) להגנה על מינים נודדים, והסכמים במסגרתה, הסכם EUROBATS להגנה על עטלפים, וכד'.

ממשק אינטרנטי לזיהוי הרגישות האקולוגית של אתרי פעילות עסקית בישראל

כלי מבוסס מידע גיאוגרפי המאפשר לזהות את הרגישות האקולוגית באתר מסויים בהתאם לאינדיקטור IBI-1.
mapateva.org.il/business/app.html

01

הזנת המיקומים ע"י המשתמש באמצעות רשימת נקודות ציון, שכבות ממ"ג או הצבעה ישירה על גבי המפה

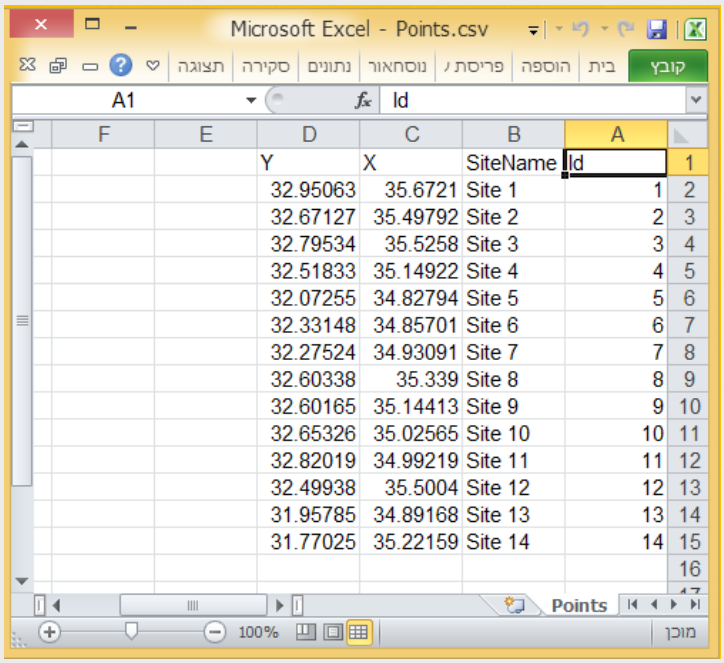

Id	SiteName	X	Y
1	Site 1	35.6721	32.95063
2	Site 2	35.49792	32.67127
3	Site 3	35.5258	32.79534
4	Site 4	35.14922	32.51833
5	Site 5	34.82794	32.07255
6	Site 6	34.85701	32.33148
7	Site 7	34.93091	32.27524
8	Site 8	35.339	32.60338
9	Site 9	35.14413	32.60165
10	Site 10	35.02565	32.65326
11	Site 11	34.99219	32.82019
12	Site 12	35.5004	32.49938
13	Site 13	34.89168	31.95785
14	Site 14	35.22159	31.77025

02

הממשק

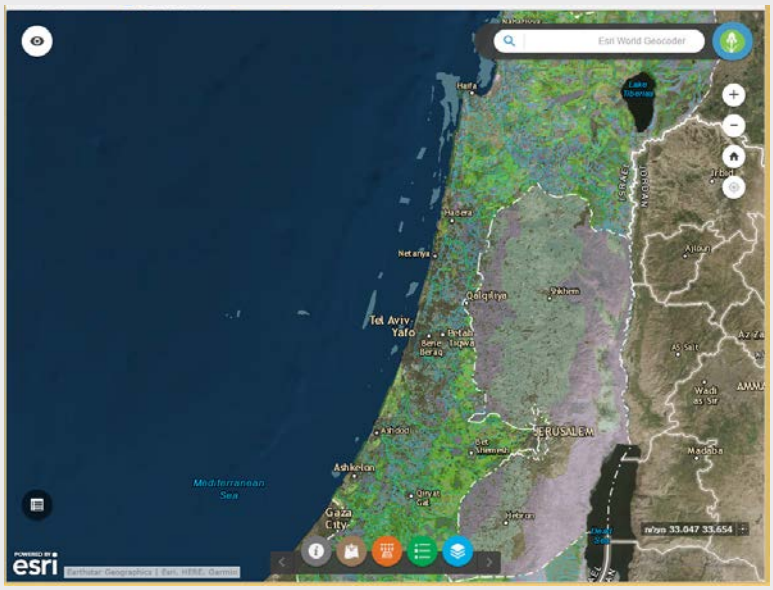

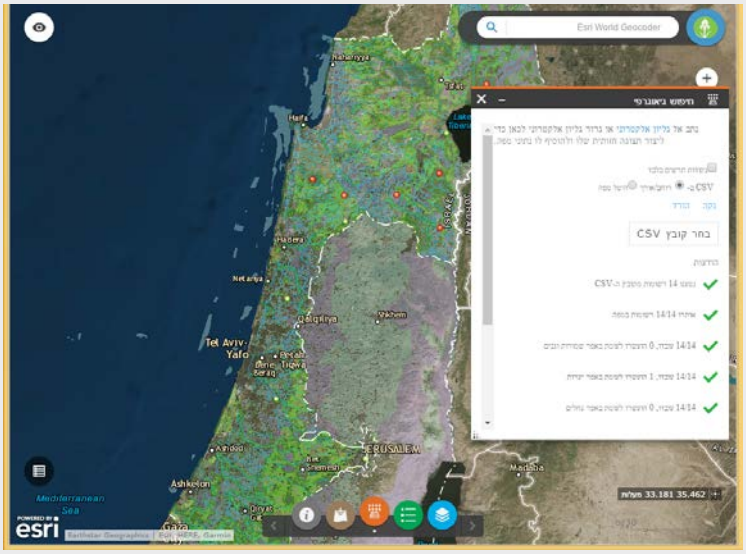

03

אפשרות להדלקה ולכיבוי של שכבות מידע אקולוגיות רלוונטיות

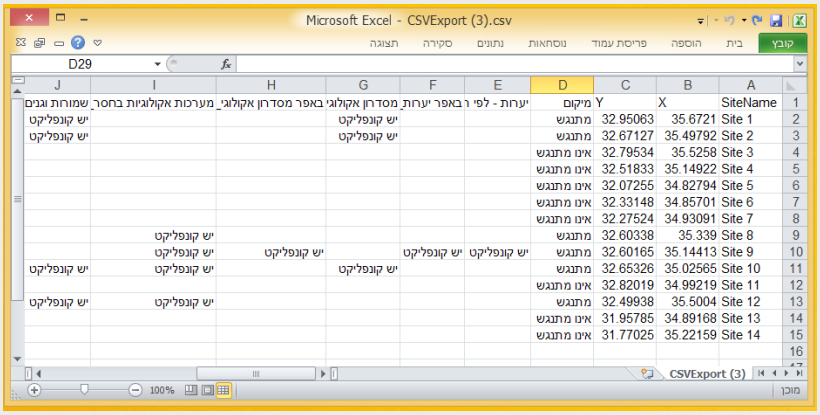

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	SiteName	X	Y	מיקום	יערות - לפי ר	באפר יערות	מסדרון אקולוגי	באפר מסדרון אקולוגי	מערכות אקולוגיות בחסר	שמורות וגנים
2	Site 1	35.6721	32.95063	מתנגש			יש קונפליקט			יש קונפליקט
3	Site 2	35.49792	32.67127	מתנגש			יש קונפליקט			יש קונפליקט
4	Site 3	35.5258	32.79534	אינו מתנגש						
5	Site 4	35.14922	32.51833	אינו מתנגש						
6	Site 5	34.82794	32.07255	אינו מתנגש						
7	Site 6	34.85701	32.33148	אינו מתנגש						
8	Site 7	34.93091	32.27524	אינו מתנגש						
9	Site 8	35.339	32.60338	מתנגש					יש קונפליקט	
10	Site 9	35.14413	32.60165	מתנגש	יש קונפליקט	יש קונפליקט		יש קונפליקט	יש קונפליקט	
11	Site 10	35.02565	32.65326	מתנגש			יש קונפליקט		יש קונפליקט	יש קונפליקט
12	Site 11	34.99219	32.82019	אינו מתנגש						
13	Site 12	35.5004	32.49938	מתנגש					יש קונפליקט	יש קונפליקט
14	Site 13	34.89168	31.95785	אינו מתנגש						
15	Site 14	35.22159	31.77025	אינו מתנגש						
16										

04

קבלת דו"ח מסכם עם תוצאות הניתוח

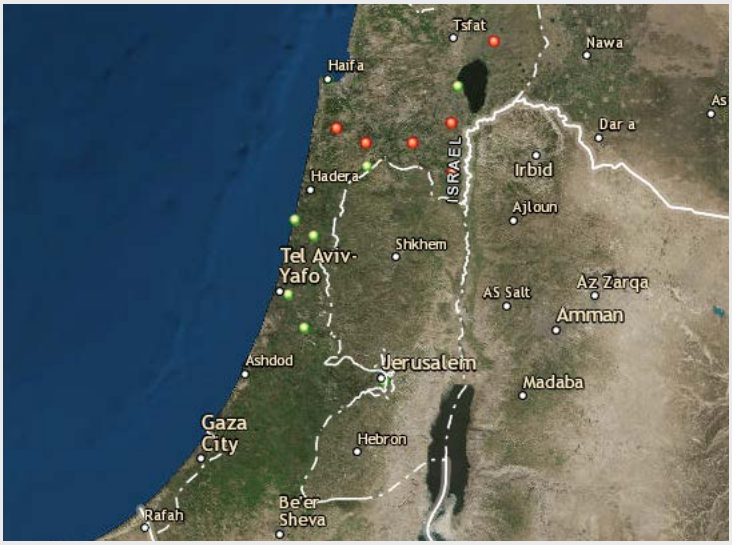

05

תצוגת התוצאות על גבי מפה

IBI-2: אופי הפעילות והשפעתה על המגוון הביולוגי:

בהתאם למספור ומיפוי האתרים בסעיף IBI-1 (לרבות בשרשרת האספקה/קבלני משנה) יש לציין לצד כל אתר ואתר את תיאור פעילויות, מוצרים או שירותים המשפיעים באופן משמעותי (ישיר או עקיף) על המגוון הביולוגי וזאת בהתאם לקטגוריות המצוינות בתרשים. מומלץ כי דיווח חלק זה יבוצע ע"י אקולוג.

ההשפעה השלילית:

הרס וקיטוע בתי גידול טבעיים, לרבות פגיעה בקרום הקרקע ובצומח הטבעי, שינוי משטר מים וניקוז טבעיים, וקיטוע בין שטחים טבעיים ושטחים פתוחים

פרט את אופי הפעילות המשפיעה בארגונך	פרט את היקף, אופי ומיקום השטח המושפע/ המינים המושפעים והערך את מידת הקיטוע המרחבי	הערך את משך זמן הפגיעה (שעות/ימים/ חודשים)	הפיכות הפגיעה (הפיכה/לא הפיכה)
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
דוגמאות לפעילות רלוונטית: • סלילת כבישים ומסילות ברזל, בינוי, והנחת תשתיות מחוץ לשטחי ישובים קיימים • פיתוח פעילות חקלאית על חשבון שטחים טבעיים • גידור בשטחים פתוחים • כרייה וחציבה (לרבות של חול ימי) • כל פגיעה אחרת בבית הגידול ובקרקע, לרבות רמיסה בעזרת כלים כבדים או רכבי שטח, עירום עפר, שינוי משטר ניקוז, שינוי מליחות, רעיית יתר וכד'. • שאיבת מים והשפעה על מפלס מי תהום ושפיעת מעיינות/ זרימת נחלים ומי נגר?	**דוגמאות:** • סלילת כבישים ומסילות ברזל, בינוי, והנחת תשתיות מחוץ לשטחי ישובים קיימים • פיתוח פעילות חקלאית על חשבון שטחים טבעיים • גידור בשטחים פתוחים • כרייה וחציבה (לרבות של חול ימי) • כל פגיעה אחרת בבית הגידול ובקרקע, לרבות רמיסה בעזרת כלים כבדים או רכבי שטח, עירום עפר, שינוי משטר ניקוז, שינוי מליחות, רעיית יתר וכד'. • שאיבת מים והשפעה על מפלס מי תהום ושפיעת מעיינות/ זרימת נחלים ומי נגר?	.....	.....

ההשפעה השלילית:

השפעת שוליים משמעותית על שטחים טבעיים

פרט את אופי הפעילות המשפיעה	פרט את היקף, אופי ומיקום השטח המושפע/ המינים המושפעים	הערך את משך זמן הפגיעה (שעות/ימים/ חודשים)	הפיכות הפגיעה (הפיכה/לא הפיכה)
.... **דוגמאות לפעילות רלוונטית:** • האם יש שימוש בתאורת חוץ במהלך ההקמה או התפעול של הפעילות? • האם מיוצר אבק ו/או רעש במהלך ההקמה או התפעול של הפעילות? • האם יש מוקדים של פסולת אורגנית באתר? • האם מבוצע ריסוס בחומרים רעילים ביולוגית במהלך ההקמה או התפעול של הפעילות?	.... **דוגמאות:** • מה היקף השטח הטבעי/פתוח הסמוך, הצפוי להיות מושפע מתפעול האתר? • מנה את ההשפעות, עוצמתן והרדיוס הצפוי שלהן.	....	....

ההשפעה השלילית:

פגיעה ישירה בחיות בר וצמחי בר

פרט את אופי הפעילות המשפיעה	פרט את היקף, אופי ומיקום השטח המושפע/ המינים המושפעים	הערך את משך זמן הפגיעה (שעות/ימים/ חודשים)	הפיכות הפגיעה (הפיכה/לא הפיכה)
.... **דוגמאות לפעילות רלוונטית:** • האם יש פגיעה או פוטנציאל פגיעה מכוונת בחיות בר או צמחי בר, לצרכי ניצול החיה (כמו ציד או דיג) או לצרכים אחרים (למשל הגנה על תוצרת חקלאית)? • האם יש פגיעה לא מכוונת אך משמעותית בחיות בר או צמחי בר במהלך ההקמה או התפעול של הפעילות (למשל פגיעה, התנגשות, התחשמלות, דריסה וכדו')? • האם קיים יבוא או שימוש בחיות בר או צמחי בר המצויים בסכנת הכחדה, ומקורם בחו"ל?	.... **דוגמאות:** • מה מספר הפרטים מכל מין אשר נפגעים?	....	....

ההשפעה השלילית:

יבוא והפצת מינים פולשים

פרט את אופי הפעילות המשפיעה	פרט את היקף, אופי ומיקום השטח המושפע/ המינים המושפעים	הערך את משך זמן הפגיעה (שעות/ימים/ חודשים)	הפיכות הפגיעה (הפיכה/לא הפיכה)
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
דוגמאות לפעילות רלוונטית: • האם מבוצע יבוא או הפצה של מינים פולשים או בעלי פוטנציאל פלישה, הן במכוון, והן בשוגג (כ"נוסעים סמויים"): – מינים הידועים כפולשים על פי רשימת צמחי הנוי הלא רצויים בישראל, או הספר השחור של הצמחים הפולשים בישראל? – מינים מוכרים מרשימת 100 המינים הפולשים הגרועים בעולם? • האם מבוצע יבוא של סחורות בעלות פוטנציאל גבוה של מינים פולשים כ"נוסעים סמויים", לרבות יבוא אורגניזמים אקוואטיים (של בתי גידול לחים), אדמה, מוצרי עץ, וכד'? • האם יש נוכחות מינים פולשים באתרי הפעילות ויש סכנה להפצתם במרחב (לרבות כזרעים על גבי כלי עבודה או בחומרי חפירה, מילוי ואגרגטים)? ציינו את המינים הפולשים ואת פריסתם באתר.	**דוגמאות לפעילות רלוונטית:** • האם חדרו או התבססו מינים פולשים במסגרת הפעילות? פרטו איזה מינים. • פרטו את היקף, אופי ומיקום השטח המושפע/ המינים המושפעים מחדירת המינים הפולשים.	.....	.....

ההשפעה השלילית:

זיהום

פרט את אופי הפעילות המשפיעה	האם התרחש זיהום?	הערך את משך זמן הפגיעה (שעות/ימים/ חודשים)	הפיכות הפגיעה (הפיכה/לא הפיכה)
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
דוגמאות לפעילות רלוונטית: • האם לחברה פוטנציאל זיהום קרקע, מים או זיהום אחר שעלול להשפיע על בתי גידול, חיות או צמחים (לרבות דלקים ושמנים, חומרים מסוכנים, שאריות תרופות והורמונים, תמלחות, ביוב, שפכים לא אורגניים כד')?	**פרטו את היקף, אופי ומיקום השטח המושפע/ המינים המושפעים מהזיהום**	.....	.....

IBI-3 מאמצי מניעה וצמצום נזק

בסעיף זו מתבקשת החברה להתייחס באופן פרטני לצעדים שננקטו כדי למנוע או לצמצם השפעות שליליות, לרבות בשרשרת האספקה/ קבלני משנה (על פי אפיון ההשפעות בסעיף IBI-2):

ההשפעה השלילית:

הרס וקיטוע בתי גידול טבעיים

האם ננקטו צעדים למניעת נזק?	האם ננקטו צעדים לצמצום נזק?	מדדים רלוונטיים
.... **דוגמאות לצעדים אפשריים:** • האם וכיצד שולב אקולוג בתהליך בחינת חלופות המאקרו לפרויקט, ובוצעה הימנעות מבחירה בחלופה פוגענית? **האם ננקטו צעדים אחרים למניעת נזק?**	.... **דוגמאות לצעדים אפשריים:** • האם וכיצד ייושמו פרוטוקולים לצמצום נזק היקפי בעת ההקמה, שיקום אקולוגי בפיקוח אקולוג, אמצעים למניעת קיטוע ושימור קישוריות אקולוגית וכד'?	.... **הציעו מדדים רלוונטיים.**

ההשפעה השלילית:

השפעת שוליים משמעותית על שטחים טבעיים

האם ננקטו צעדים למניעת נזק?	האם ננקטו צעדים לצמצום נזק?	מדדים רלוונטיים
.... **דוגמאות לצעדים אפשריים:** • האם וכיצד בוצע תכנון תאורה מקדים, והוקפד שלא תהיה זליגת אור לשטחים טבעיים או לרקיע? • האם צומצמו מקורות רעש ואבק לא נחוצים? • האם וכיצד תוכננה סגירה של מקורות פסולת אורגנית כך שלא יהיו נגישים לחיות בר? **האם ננקטו צעדים אחרים למניעת נזק?**	.... **דוגמאות לצעדים אפשריים:** • האם וכיצד התקנת התאורה בוצעה תוך פיקוח על הנחיות תכנית התאורה?	.... **הציעו מדדים רלוונטיים.**

ההשפעה השלילית:

פגיעה ישירה בחיות בר וצמחי בר

האם ננקטו צעדים למניעת נזק?	האם ננקטו צעדים לצמצום נזק?	מדדים רלוונטיים
.... **דוגמאות לצעדים אפשריים:** • האם הפגיעה בחיות בר מתואמת בהיתר עם רשות הטבע והגנים/ אגף הדיג? האם ננקטו צעדים למניעת ציד/דיג לא חוקי (למשל על ידי עובדים)? • האם וכיצד שולב אקולוג בשלב התכנון כדי לסייע בבחירת חלופה פוגענית פחות? • האם וכיצד היבוא תואם לאמנת CITES וקיבל היתר מרט"ג? **האם ננקטו צעדים אחרים למניעת נזק?**	.... **דוגמאות לצעדים אפשריים:** • האם וכיצד הותקנו אמצעים למזעור הפגיעה הלא מכוונת?	.... **הציעו מדדים רלוונטיים.**

ההשפעה השלילית:

יבוא והפצת מינים פולשים

האם ננקטו צעדים למניעת נזק?	האם ננקטו צעדים לצמצום נזק?	מדדים רלוונטיים
.... **דוגמאות לצעדים אפשריים:** • האם בוצעה הערכת סיכון לפלישות ביולוגיות כתנאי מקדים לפעילות? • האם הוכנה תכנית ניהול למניעת פלישות ביולוגיות, לרבות פלישות של מינים כ"נוסעים סמויים"? אנא הציגו את התכנית במסגרת הדיווח **האם ננקטו צעדים אחרים למניעת נזק?**	.... **דוגמאות לצעדים אפשריים:** • האם וכיצד ננקטו צעדים להפחתת הסיכון ליבוא או הפצת מינים פולשים (ניתן להסתייע בפרוטוקולים שפותחו בחברת מקורות או במסגרת קוד המחצבות)?	.... **הציעו מדדים רלוונטיים.**

ההשפעה השלילית:

זיהום

האם ננקטו צעדים למניעת נזק?	האם ננקטו צעדים לצמצום נזק?	מדדים רלוונטיים
.... **דוגמאות לצעדים אפשריים:** • האם וכיצד בוצעה הערכת סיכונים מקדימה לאירועי זיהום ונבנתה תכנית מניעה והתערבות במקרה של אירוע זיהום? • האם הותקנו צעדים למניעת זיהום?	.... **דוגמאות לצעדים אפשריים במקרה שהתרחש זיהום:** • האם וכיצד ננקטו אמצעים למניעת התפשטות הזיהום? • האם וכיצד בוצעה הערכת נזק אקולוגית בעקבות הזיהום? • האם נבנתה תכנית ניטור ארוך טווח ושיקום אקולוגי, בליווי אקולוג? • האם הותקנו אמצעים לגילוי אירוע זיהום בזמן אמת? פרטו	.... **הציעו מדדים רלוונטיים.**

כלבת גישוש מאתרת שקנאי שנפגע מהתנגשות עם קו מתח, במסגרת ניטור המבוצע בפרויקט משותף לחברת החשמל, החברה להגנת הטבע, המשרד להגנת הסביבה ורשות הטבע והגנים | צילום: דותן יושע.

IBI-4 שיקום, שחזור ופעולות לאישוש בתי גידול ומינים בסיכון:

באתרים בהם בוצעה פגיעה בתא שטח או במינים בסיכון, עפ"י כל אתר ואתר (לרבות בשרשרת האספקה וקבלני משנה) בהתאם לכל הסעיפים הקודמים, יש לדווח בהתאם למדדי הביצוע הבאים:

שטחים

א. מה אחוז השטח המשוקם/ השטח הנמצא בתהליך שיקום, מתוך סך השטח שהחברה משפיעה עליו השפעה שלילית?
ב. מהם היעדים ומדדי ההצלחה האקולוגיים של השיקום המבוצע? האם יעד השיקום הוא השבת המערכת האקולוגית הטבעית?
ג. האם השיקום מנוהל על ידי אקולוג מומחה?
ד. האם מבוצע ניטור אקולוגי ארוך טווח למעקב אחרי הצלחת השיקום?

מינים

א. כמה מינים מצויים בתהליך אישוש על ידי החברה, ומה דרגת הסיכון שלהם להכחדה?
ב. האם האישוש מנוהל על ידי אקולוג מומחה?
ג. האם מבוצע ניטור אקולוגי ארוך טווח למעקב אחרי הצלחת האישוש?

פעילות התנדבותית

א. האם החברה או עובדיה מעורבים בפעילות/ מימון פעילות לשימור המגוון הביולוגי, שאינה קשורה לצמצום השפעות שליליות של החברה (למשל אימוץ שמורת טבע, שיקום בית גידול בסיוע הקהילה, וכד')?
ב. מה כמות העובדים/ ההיקף הכספי של הפעילות?

כח אפור, הלטאה הגדולה בישראל, דרוסה בכביש בבסיס חצרים | צילום: אלון רוטשילד

נספחים

נספח א׳
הנחיות GRI Standards- דיווח על מגוון ביולוגי

נספח ב
עוגנים לניהול ודיווח מגוון ביולוגי בישראל

נספח ג
מסגרות ניהול ודיווח מגוון ביולוגי בעולם

נספח ד
יעדי התכנית האסטרטגית של אמנת המגוון הביולוגי (2010)

נספח א'
הנחיות GRI Standards- דיווח על מגוון ביולוגי

ארגון ה GRI (Global Reporting Initiative) הינו עמותה בינלאומית. עמותה זו השיקה בתחילת שנות ה-2000 מערך מסודר של הנחיות דיווח לא פיננסיות על מגוון סוגיות של ממשל תאגידי, חברה וסביבה. מאז הוצאת הגרסה הראשונה של ההנחיות לאור ב-2002 עברו אלו גלגולים רבים והם מיושמים ע"י אלפי תאגידים וארגונים מכל רחבי העולם המפרסמים 'דוח קיימות' הנקרא גם 'דוח אחריות תאגידית'. בחודש אוקטובר 2016 פרסם הארגון את הגרסה האחרונה של ההנחיות הדיווח הנקראים "תקני" .
GRI (GRI Standards)
הנחיות הדיווח על המגוון הביולוגי (GRI 304: Biodiversity 2016) מהווה פרק עצמאי בתוך חטיבת הפרקים של איכות הסביבה. חטיבות אחרות כוללות הנחיות דיווח כלכליות וחברתיות. לצד פרק זה מצויים בחטיבת הדיווח הסביבתי פרקים העוסקים בדיווח אודות צריכת ומקורות אנרגיה, פסולת, שימש במשאבים, מים, ציות לחוק, תחבורה ועוד.

עפ"י הנחיות ה GRI סעיף המגוון הביולוגי אינו מצוי בליבת סעיפי הדיווח עליהם חייב לדווח כל ארגון אשר לקח על עצמו לפרסם דוח קיימות בהתאם להנחיות ה GRI. רמה בסיסית זו קרויה Core. בנוסף לסט בסיסי זה של הנחיות דיווח ישנו מערך מורכב ורחב יותר של הנחיות אשר בהם כלולה סוגיית המגוון הביולוגי וכל ארגון החפץ להרחיב את היקף הדיווח שלו ולפרסם דוח ברמה מקיפה יותר (Comprehensive) מתבקש לזהות מהן הסוגיות החברתיות והסביבתיות המהותיות עבורו ולהוסיף התייחסות דיווחית בהתאם. זהו מבחן המהותיות (Materiality).

סעיף דיווח GRI 304:
Biodiversity - Management approach disclosures

תחילת כל פרק דיווחי בהנחיות ה-GRI מתחיל בדרישה לתאר את גישת הניהול הארגוני (Disclosure Management Approach) לסוגיה האמורה. גילוי זה מטרתו להציג את האסטרטגיה הניהולית של התאגיד ביחד לסוגיה המדווחת. האספקט החשוב ביותר לגילוי בפרק זה הוא עד כמה סוגיה זו היא מהותית (Materiality).
כמובן שככל שהסוגיה האמורה היא מהותית יותר, כך הצפי הוא שהיקף הדיווח אודותיה יהיה רחב יותר.

גילוי גישת הניהול הוא סעיף דיווח איכותני המאפשר לארגון המדווח להציג את הסיפור / הנרטיב התאגידי ביחס לסוגיה המדווחת ובכך להציג את ההקשר הרחב הן של יעדי ואתגרי הארגון בעמידה בציפיות מחזיקי העניין והן מידע רוחבי רלוונטי נוסף.

סעיף דיווח 304-1:
Disclosure

אתרים תפעוליים אשר מצויים בבעלות התאגיד, מושכרים או מנוהלים על ידו המצויים בתוך או בסמיכות לשטחים מוגנים או מצויים בקרבת אזור בעל מגוון ביולוגי גבוה, אפילו אם שטחים אלו אינו מוגדרים כשטחים מוגנים.

על הארגון לדווח את הפירוט הבא עבור כל אתר תפעולי המצוי בבעלותו, מוחכר, מושכר או מנוהל על ידו:

1. מיקום גיאוגרפי.
2. תיאור השטחים המצויים מעל או מתחת לפני הקרקע אשר נמצאים בבעלות הארגון, בחכירתו או בניהולו.
3. מיקום ביחס לשטחים מוגנים (בתוך / בסמיכות) או בעלי ערך גבוה לשמירת המגוון הביולוגי.
4. אופי הפעילות במקום (משרדי, מתקן תעשייתי, כרייה וכד').
5. גודל השטח בקמ"ר.
6. ערך מגוון ביולוגי המאופיין ע"י:
   - תכונות מאפיינות של המגוון הביולוגי (יבשתי, מים מתוקים או ימי)
   - רישום של המינים המוגנים[9] והאדומים המצויים בשטח המתואר.

סעיף דיווח 304-2:
Disclosure

תיאור של השפעות משמעותיות של פעילויות, מוצרים ושירותים על המגוון הביולוגי באזורים מוגנים ושטחים אחרים בעלי ערך מגוון ביולוגי גבוה המצויים מחוץ לשטחים מוגנים.

א. על הארגון לדווח אודות מהות ההשפעות הישירות והעקיפות שלו על המגוון הביולוגי בהתייחסות לאחד או יותר מהסעיפים הבאים:

- בנייה או שימוש במפעלי ייצור, מכרות ותשתית תחבורתית.
- זיהום (פיזור נקודתי או מבוזר של חומרים שאינם מצויים במקום באופן טבעי).
- הבאה של מינים פולשים, חיות מחמד או טפילים פתוגניים.
- הפחתה במספר המינים.
- הרס וקיטוע[10] של בתי גידול טבעיים (למשל בינוי, חקלאות, שינוי משטר נגר וכד').
- שינויים בתהליכים אקולוגיים המצויים מחוץ לטווח השינויים הטבעיים (כגון שינוי ברמת המליחות, השפעות אור ורעש, או גובה מי התהום במקום).
- פגיעה ישירה במינים מוגנים או מינים אדומים (למשל פגיעה באמצעות טורבינות רוח, דריסה, וכד').

ב. על הארגון לדווח על השפעות ישירות או עקיפות, שליליות או חיוביות ביחס לאלמנטים הבאים:

- מינים מושפעים.
- היקף שטחים מושפעים.
- משך זמן הפגיעה.
- אפשרות הפיכות או אי הפיכות הפגיעה.

9. את מקור רשימת המינים האדומים ניתן לאתר בספר האדום של הצמחים בישראל (הוצאת רט"ג), הספר האדום של החולייתנים בישראל (הוצאת רט"ג והחברה להגנת הטבע), במקורות בינ"ל כגון אמנת IUCN - IUCN Protected Area Management Categories,אמנת רמסר Ramsar Convention. רשימת מינים מוגנים ניתן למצוא בהכרזת ערכי טבע מוגנים (2005).

10. הרס וקיטוע בית גידול טבעי - הפיכה של בית גידול טבעי מסוים לבית גידול מסוג אחר בפעילות כגון בינוי, הצפה, ניקוז ביצות וכו'.

סעיף דיווח 304-3:
Disclosure

שטחי מחייה מוגנים או משוחזרים

א. על הארגון לדווח אודות הגודל והמיקום של כל השטחים המוגנים או ששוקמו והאם הצלחת תהליך השיקום עברה תהליך בקרה של מומחה חיצוני.
ב. על הארגון לדווח האם קיימים שיתופי פעולה עם צדדים שלישיים שמטרתם להגן או לשקם אזורי מחייה אשר אינם נכללים בשטחים אשר מנוהלים ישירות ע"י הארגון או שתהליך השיקום מבוצע שם בניהולו הישיר.
ג. על הארגון לדווח על תמונת המצב האקולוגית בכל אזור במועד סיום תקופת הדיווח
ד. על הארגון לדווח על התקנים, המתודולוגיות והנחות היסוד האקולוגיות אשר יושמו בתהליך.

סעיף דיווח 304-4:
Disclosure

מספר כולל של מינים בסכנת הכחדה (בהתאם לרשימות האדומות של ה IUCN ובהתאם לרשימות שימור מינים מקומיות וסיווג אזורי המחייה של מינים אלה) המושפעים מפעילות הארגון.

על הארגון לדווח על סה"כ מספר המינים המוגנים ברשימה האדומה של ה IUCN[11] ואלו המצויים ברשימות מינים מוגנים מקומיות המצויים תחת השפעה של פעילות הארגון. יש לפרט עפ"י רמת הסיכון להכחדה של כל אחד מהמינים:

1.1 סכנת הכחדה חמורה (CR)
1.2 סכנת הכחדה (EN)
1.3 פגיע (VU)
1.4 קרוב לאיום הכחדה (NT)
1.5 סכנה נמוכה (LC)

11. להלן הקישור לאתר עם הרשימה האדומה המלאה - www.iucnredlist.org

נספח ב'
עוגנים לניהול ודיווח מגוון ביולוגי בישראל

1. הנחיית מנהל רשות החברות הממשלתיות: תכניות לפיתוח בר קיימא

ביוני 2009 הוציא מנהל רשות החברות הממשלתיות חוזר ובו הנחייה לחברות להכין תכנית לפיתוח בר קיימא.
על פי דרישת מנהל רשות החברות, כל חברה נדרשת, בין השאר, ב[12]:

"הכנת תוכנית אסטרטגית לפיתוח בר-קיימא בחברה, על פי הנחיות הדירקטוריון. התכנית תכלול, בין היתר, שלושה נושאים מרכזיים:

1. הצגת הפעולות, אותן מבצעת החברה כיום בתחום פיתוח בר קיימא, בין אם כחובה עקב הנחיות של רגולטור כזה או אחר ובין אם עקב יוזמה עצמאית של החברה.
2. פירוט תוכנית פעולה עתידית לחברה לפיתוח בר קיימא, דרכי יישום, מקורות מימון מתקציב החברה, יעדים ברי מדידה ותאריכי יעד להשגתם. כמו כן, יוצגו שיקולי עלות תועלת לסעיפי התכנית.
3. קביעת כלים לאיתור פעילויות שאינן עומדות בקנה אחד עם עקרונות פיתוח בר-קיימא".

בהמשך לכך, בשנת 2013 פרסם המשרד להגנת הסביבה את המדריך לפיתוח בר-קיימא בחברות הממשלתיות[13]. בין השאר, מדריך זה מנחה את החברות הממשלתיות בישראל, להן כידוע יש פעילות תשתיתית רחבת היקף, באשר לאופני השמירה על הסביבה בפעילותן זו. המדריך מציין באופן מפורש את סוגיית המגוון הביולוגי ואת שמירת השטחים הפתוחים כאחת הסוגיות הסביבתיות שצריכות להיכלל במסגרת ניהול בר קיימא של חברות ממשלתיות (עמ' 17 במדריך / ראה הערת שוליים 2).

מדריך זה מצניע את חשיבות הדיווח החברתי-סביבתי[14] ורק חברות ממשלתיות ספורות פרסמו דוח שכזה המאפשר מעקב ציבורי כלשהו אחר יישומו. למרות זאת מדובר על מסמך הנחייה רשמי של המשרד להגנת הסביבה יחד שנכתב עם רשות החברות הממשלתיות וצריך להוות כלי עזר ניהולי מרכזי.

12. 29.6.09, חוזר בנושא יישום תכנית אסטרטגית לפיתוח בר קיימא (פב"ק) בחברות ממשלתיות. מנהל רשות החברות הממשלתיות.

13. לעיון במדריך המלא www.gca.gov.il/NR/rdonlyres/7507D193-5219-4FD4-9E7B-455BAB15F4BB/0/madrijpituajbarkaiima.pdf.

14. ראה: המכון לאחריות תאגידית (2015), דרישת השקיפות במדריך לפיתוח בר-קיימא בחברות ממשלתיות.

2. המגזר הפיננסי: אחריות מלווים לשמירה על מגוון ביולוגי אצל לוויהם

בשנת 2011 פרסם המפקח על הבנקים[15] מכתב הפונה אל כל ראשי התאגידים הבנקאיים בישראל. במסגרת מכתב זה מבקש המפקח כי כל הבנקים וחברות כרטיסי האשראי יפרסמו דוח אחריות תאגידית באופן קבוע. סוגיית המגוון הביולוגי מהווה חלק בלתי נפרד מהנחיות הדיווח המקובלות. החיבור של הסקטור הבנקאי לנושא זה הוא בעקבות סיכון פיננסי לתאגידים אשר לא מקפידים על שמירתו של המגוון הביולוגי, בראש ובראשונה בהתאם לחוק.

כיום אכן כל הבנקים בישראל מפרסמים דוח אחריות תאגידית, אך סוגיית המגוון הביולוגי כמעט ואינה מדווחת. למרות זאת, **אחריותם של המוסדות הפיננסים להשפעות החברתיות והסביבתיות של מדיניות האשראי שלהם** היא פרקטיקה נהוגה במוסדות מובילים בעולם, ובראשם המוסד הפיננסי הרב-לאומי ה- IFC (International Finance Corporation). מוסד זה, המהווה זרוע השקעות של הבנק העולמי, הציב את סוגיית השמירה על המגוון הביולוגי כאחת משמונת הנדבכים (סטנדרט ביצוע 6) המצויים בליבת מחויבותו לאחריות חברתית-סביבתית וקיימות[16].

במסגרת מערך ניהולי גלובלי זה נדרשות החברות אשר מקבלות מימון מה IFC לעמוד בשלוש דרישות מרכזיות:

- לשמור ולהגן על המגוון הביולוגי.
- לשמור על התועלות הנובעות משירותי המערכת האקולוגית.
- לקדם ניהול בר קיימא של מקורות טבעיים באמצעות אימוץ גישות ניהול המשלבות בין מאמצי הפיתוח לצרכי השימור.

ההנחיות מפרטות ומנחות באופן בהיר אודות ההתנהגות הסביבתית המצופה מלקוחות אשר מקבלים מימון מה-IFC לפרויקטים של פיתוח (בעיקר במדינות מתפתחות). הנחיות אלו כוללות אי פגיעה משמעותית או הסבת נזק לבתי גידול טבעיים, אלא אם כן הדבר מתחייב משורת נסיבות המוגדרות בהנחיות (ראה סעיף 14 במסמך ההנחיות), אימוץ מאמצים להפחתת הנזק (סעיף 15 להנחיות), ועוד. זהו בהחלט כלי מרכזי היכול וצריך להיות מורה דרך למגזר הפיננסי הישראלי, בעניין העמדת אשראי ומימון לפרויקטים בעלי פוטנציאל השפעה שלילי על המגוון הביולוגי בישראל ומחוצה לה.

3. דיווח סיכונים סביבתיים פיננסיים ע"י חברות ציבוריות (תקנות ניירות ערך)

בשנת 2011 אושר תיקון לתקנות ניירות ערך (תיקון מס' 2, התשע"א - 2011)[17] אשר לראשונה מחייב את כל החברות הציבוריות לדווח באופן ברור אודות הסיכונים הסביבתיים הנוצרים מפעילותם. התקנות מפרטות כי בהגדרת הסביבה נמצאים גם החי והצומח, כלומר-המגוון הביולוגי.

התקנות מפרטות כי סיכונים סביבתיים הם סיכונים אשר התאגיד חשוף אליהם עקב פגיעה בסביבה, ועלויות סביבתיות הן עלויות והשקעות שבהן נשא או צפוי לשאת התאגיד בשל פעולות שנקטו או שצפויות להינקט על ידו או על ידי מי מטעמו או על ידי צד שלישי בעבורו, בקשר עם הטיפול בסיכונים הסביבתיים של התאגיד.

פגיעה בסביבה הינה השפעה שלילית על הסביבה לרבות על בריאות בני אדם, הנובעת בין השאר משימוש בחומרי גלם, מתהליכי ייצור, מהמוצרים שהתאגיד מייצר או מהשירותים שהוא מעניק, ובכלל זה:

1. זיהום אוויר, קרקע ומקורות מים לרבות מי ים ומי תהום.
2. פליטה, שפיכה, טיפול, אחסנה, הובלה, יבוא, יצוא, טיהור, מיחזור, שריפה והטמנה של מזהמים, פסולת או חומרים מסוכנים.
3. קרינה ומטרדי ריח ורעש.
4. השפעה על שינוי האקלים.

התקנות מחמירות בלשונן וקובעות כי למעשה כל סיכון או פגיעה בפעילות התאגיד אשר נגרמה כתוצאה מפגיעה בסביבה חייבת להיות מדווחות לציבור המשקיעים במסגרת הדוח הכספי של החברה. מספר חברות ישראליות אשר לא הקפידו על שמירת חוקי וכללי שימור המגוון הביולוגי ספגו נזקים של ממש כתוצאה מעיכוב פרויקטים.

15. לעיון במכתב- www.boi.org.il/he/BankingSupervision/LettersAndCirculars SupervisorOfBanks/HozSup/h2311.pdf

16. Performance Standard 6: Biodiversity Conservation and Sustainable 2012 Management of Living Natural Resources

17. לעיון בנוסח התקנות המלאות - www.sviva.gov.il/Arabic/SubjectsEnv/ GreenGrowth/Documents/EnvReportRegul2011.pdf

4. הנחיות לדיווח "מעל לרף הציות"

4.1 תקן ניהול סביבתי ISO 14001

תקן ISO 14001 הינו תו תקן עולמי אשר מטרתו להסדיר את התנהלות הארגונים בכל האמור להשפעתם על איכות הסביבה. התקן הינו הגדרה מסודרת של המערך הניהולי אותו אמור להכיל כל ארגון המבקש לנהל באופן מסודר את השפעותיו על הסביבה. סוגיית המגוון הביולוגי מהווה חלק מהגדרות התקן, גם להגדרה סביבה מהי (ראה הערה 2 לסעיף 3.2.1 המגדיר "ניתן לתאר סביבה במונחים של מגוון ביולוגי, מערכות אקולוגיות, אקלים או מאפיינים אחרים").
בהמשך התקן בסעיף א-5 "מנהיגות, מובהר כי מדיניות סביבתית של ארגונים העומדים בתקן 14001 צריכה להיות כזו אשר מציגה מחויבות לשמירה על הסביבה ובכלל זה הגנה על המגוון הביולוגי, מערכות אקולוגיות ושיקומן".

4.2 תקן ישראלי 10000 לאחריות חברתית

ת"י 10000 ניתן ע"י 'המכון התקנים הישראלי' שהינו תאגיד אשר הוקם מכוח "חוק התקנים, תשי"ג - 1953" ופועל תחת משרד הכלכלה והמסחר. תקן זה עבר מספר גלגולים בשנים האחרונות. גרסתו הראשונה של התקן הוצגה בשנת 2007 והוא סיפק קווים מנחים לפעולה עבור ארגונים המעוניינים בניהול מערכת אחריות חברתית.
בשנת 2013 הושק התקן הישראלי החדש למערכות ניהול אחריות חברתית אשר מאפשר התעדה לארגון המיישם אותו. באתר מכון התקנים נכתב כי: "התקן במהדורת 2013 מהווה רוויזיה לת"י 10000:2007. זהו תקן ישראלי מקורי המתבסס על עקרונות התקן הבין-לאומי ISO 26000:2010 - Guidance on social responsibility ועל המודל החדש לתקני ניהול של ISO[18]".

בפרק הסביבתי בתקן תחת הסעיף "שמירת משאבים" (סעיף 6.6.3.5) מצוין כי:
"הארגון יגדיר מחויבות סביבתית, מטרות, יעדים ותוכנית (לרבות אחריות, לוח זמנים ותקציב) לשימוש יעיל ולחיסכון במשאבי טבע בפעילויותיו".
משאבי הטבע שיש להתייחס אליהם הם, בין היתר: "מקורות אנרגיה, מים, קרקע, חומרי גלם, **מגוון ביולוגי**. הארגון יכין תכנית פעולה ויממש אותה בפועל בנוגע לשמירה על המשאבים ולתכנון השימוש בהם, כמו כן להטמעת תרבות של חיסכון ושמירת משאבים בקרב עובדיו."

עד כה יישמו את התקן בישראל מספר מועט של תאגידים אך עדיין חשוב לציין כי נושא המגוון הביולוגי משולב בדרישות התקן.

4.3 שאלון מעלה

מעלה הוא עמותה אשר מקדמת אחריות תאגידית בישראל באמצעות דירוג ביצועם של תאגידים ישראלים באימוץ גישת האחריות החברתית. דירוג זה מתבצע לאחר ניתוח תשובות התאגידים לשאלון[19] המכסה את כלל הסוגיות המשויכות לעולמות התוכן החברתיים, סביבתיים וממשל תאגידיים.

שאלון זה מעצם טבעו הופך לכלי ניהולי מרכזי מכיוון שהוא דורש מהתאגידים להתמודד עם הסוגיות המועלות בו ולספק את התשובות המעידות על הביצועים שלהם בתחומים השונים. השאלון כולל פרק סביבתי משמעותי וסוגיית המגוון הביולוגי כלולה בפרק זה. שאלה מס' 76 בשאלון מבקשת מהתאגידים הממלאים אותו לזהות שתי סוגיות סביבתיות מהותיות לפעילותן מתוך רשימת מצאי של היבטים סביבתיים. היבט המגוון הביולוגי מצוי ברשימה זו ושאלון 2017 מציג תוספת זו לראשונה.

18. אתר מכון התקנים - www.sii.org.il/64-he/SII.aspx

19. לעיון בשאלון מעלה 2017 - www.maala.org.il

נספח ג'
מסגרות ניהול ודיווח מגוון ביולוגי בעולם

הנחיות ה GRI הן המסגרת המארגנת המשמעותית ביותר ברמה העולמית, ופורטה בנספח א'. מעבר לכך, בעולם קיימות מספר מסגרות נוספות לניהול ודיווח מגוון ביולוגי בעסקים:

- הפדרציה האירופית של יועצים פיננסים ה **EFFAS** פרסמה בשנת 2014 מערך דיווח לסוגיות חברתיות, סביבתיות וממשל תאגידי[20]. ההנחיות כוללות סעיף דיווח למגוון הביולוגי, המבקש מהתאגיד המדווח לציין את היקף ההשקעות הכספיות שלו בשמירה על מגוון ביולוגי. זוהי הנחייה כללית בלבד ללא מסמך מפורט נלווה.
- מערכת הניהול הסביבתי של האיחוד האירופי, ה- **Eco-Management and Audit Scheme (EMAS).** גישה זו היא נפוצה מאוד באירופה עם מעל 4,000 תאגידים המחויבים לתקן ניהול אירופי סביבתי זה. סוגיית המגוון הביולוגי מהווה חלק מדרישות התייחסות בהתנהלות הסביבתית של התאגידים, אך ללא הפנייה דיווחית מפורטת.
- **TEEB - The Economics of Ecosystem and Biodiversity** - פרויקט זה מבקש לבחון את המשמעות הכספית של פגישה בערכי טבע ולשים לערכים אלו תג מחיר מסוים. תהליך "תימחורי" זה מבקש להמחיש את היקף הנזקים אשר נגרמים לטבע בכדור הארץ באמצעות שימוש במונחים כספים המוכרים לכל וגם כאלו אשר ניתן לשלבם במסגרת דוחות כספיים. ב 2012 הוציא הארגון דוח על המגזר העסקי אשר כולל המלצות לדיווח. המלצות אלו מבקשות מתאגידים עסקיים להציג את רמת המעורבות שלהם עם סוגיית המגוון הביולוגי, סיכונים מרכזיים וגישת הניהול.
- Natural Capital Protocol[21] - ארגון זה הינו ארגון רב לאומי הכולל מחזיקי עניין שונים המחויבים כולם לשמירה על משאבי הטבע של כדור הארץ. על מנת לשפר את הגישות הניהוליות הקיימות בתחום, פיתח הארגון פרוטוקול המפרט אודות המערך הניהולי, מכלול השיקולים וניהול הסיכונים שמנהלים צריכים לקחת בחשבון כחלק מהניהול השוטף של התאגיד שבאחריותם תוך זיהוי כל נקודות הממשק שיש בינם לבין משאבי הטבע בהם הם עושים שימוש. לעניין זה, מגוון ביולוגי הוא מרכיב המספק משאבי טבע למגזר העסקי. בכל האמור לדיווח, ארגון זה ממליץ לשותפיו לאמץ את הנחיות הדיווח המשולב של ארגון ה IIRC.

20. "Key Performance Indicators for Environmental, Social and Governance Issues"

21. naturalcapitalcoalition.org/protocol

נספח ד'
יעדי התכנית האסטרטגית של אמנת המגוון הביולוגי (2010)

יעד אסטרטגי א': לטפל בסיבות שבבסיס הירידה במגוון הביולוגי על ידי הטמעת המגוון הביולוגי בשיח המרכזי של ממשלות וחברות

מטרה 1:
עד לשנת 2020, לכל המאוחר, אנשים יהיו מודעים לערך המגוון הביולוגי ולצעדים שהם יכולים לנקוט כדי לשמר אותו ולהשתמש בו באופן בר-קיימא.

מטרה 2:
עד לשנת 2020 לכל המאוחר, ערכי המגוון הביולוגי ישולבו באסטרטגיות לפיתוח לאומי ומקומי ולהפחתת העוני, ובתהליכי תכנון, וישוקללו בדוחות לאומיים רלוונטיים ובמערכות דיווח.

מטרה 3:
עד לשנת 2020 לכל המאוחר, תמריצים הפוגעים במגוון הביולוגי, כולל סובסידיות, יבוטלו או ינוסחו מחדש כך שימזערו או ימנעו השפעות שליליות, ותמריצים חיוביים לשימור ולשימוש בר קיימא במגוון הביולוגי יפותחו ויישומו בהרמוניה עם האמנה ועם מחויבויות בין לאומיות רלוונטיות אחרות, ותוך לקיחה בחשבון של תנאים סוציו-אקונומיים לאומיים.

מטרה 4:
עד לשנת 2020 לכל המאוחר, ממשלות, עסקים ובעלי עניין בכל הרמות ינקטו צעדים או יישמו תכניות להשגת ייצור בר קיימא ופיצוי סביבתי, וישתמשו במשאבים טבעיים בתוך גבולות בטוחים מבחינה אקולוגית.

יעד אסטרטגי ב': הפחתת הלחץ הישיר על המגוון הביולוגי וקידום שימוש בר קיימה

מטרה 5:
עד לשנת 2020, שיעור האבדן של בתי הגידול הטבעיים, כולל יערות, יקטן במחצית לפחות, והיכן שניתן יתקרב לאפס, כאשר הדגרגציה והקיטוע יופחתו משמעותית.

מטרה 6:
עד לשנת 2020, כל מלאי הדגים וחסרי החוליות והצמחים הימיים ינוהל וייאסף באופן בר קיימא וחוקי, תוך יישום גישות התופסת את המערכת האקולוגית בשלמותה, באופן שיבטיח כי יימנע דייג יתר, יישומו תכניות וצעדי שיקום עבור כל המינים על סף הכחדה, לדייג לא תהיינה השפעות שליליות משמעותיות על מינים בסכנה ועל מערכות אקולוגיות פגיעות, והשפעות הדייג על כל המאגרים, המינים והמערכות האקולוגיות תהיינה בתוך מגבלות אקולוגיות בטוחות.

מטרה 7:
עד לשנת 2020, אזורים בהם מתקיימת חקלאות, חקלאות ימית ויערנות ינוהלו באופן בר קיימא, תוך הבטחת שימור המגוון הביולוגי. עד לשנת 2020, אזורים בהם מתקיימת חקלאות, חקלאות ימית ויערנות ינוהלו באופן בר קיימא, תוך הבטחת שימור המגוון הביולוגי.

מטרה 8:
עד לשנת 2020, יופחת הזיהום, כולל עודף נוטריינטים, לרמות שאינן מזיקות לתפקוד המערכות האקולוגיות ולמגוון הביולוגי.

מטרה 9:
עד לשנת 2020, מינים זרים פולשניים ונתיבי פלישה יזוהו ויקבלו עדיפות, מינים בעדיפות גבוהה יהיו תחת בקרה או יודברו, ויישומו אמצעים לניהול דרכי הפלישה באופן שימנע כניסת מינים אלו והתבססותם.

מטרה 10:
עד לשנת 2015, ימוזערו הלחצים האנתרופוגניים המרובים על שוניות אלמוגים ועל מערכות אקולוגיות פגיעות אחרות המושפעות משינויים אקלימיים או מהחמצת הים, כדי לשמר את שלמותם ותפקודם.

יעד אסטרטגי ג': שיפור מצב המגוון הביולוגי באמצעות הגנה על מערכות אקולוגיות, מינים ומגוון גנטי

מטרה 11:
עד לשנת 2020, לפחות 17 אחוזים משטחי היבשה וגופי המים הפנימיים, ו-10 אחוזים מאזורי החוף והים, בייחוד אזורים בעלי חשיבות מיוחדת למגוון הביולוגי ולשירותי המערכת האקולוגית, ישומרו באמצעות מערכות לאזורים מוגנים, שינוהלו באופן שוויוני ויעיל, עם ייצוג אקולוגי וקישוריות מיטבית, ובעזרת אמצעים יעילים אחרים מבוססי אזור, וישולבו בנוף היבשתי והימי הרחב יותר.

מטרה 12:
עד לשנת 2020, תימנע הכחדתם של מינים הידועים כנמצאים בסכנת הכחדה, ומצב שימורם, בייחוד של אלו שנמצאים בירידה הגדולה ביותר, ישופר ויקודם.

מטרה 13:
עד לשנת 2020, יישמר המגוון הגנטי של צמחים מתורבתים ושל חיות מבויתות וקרוביהן בטבע, כולל מינים אחרים בעלי ערך סוציו-אקונומי או תרבותי, ויפותחו ויישומו אסטרטגיות למזעור שחיקה גנטית ולשמירה על המגוון הגנטי שלהן.

יעד אסטרטגי ד': העצמת יתרונות המגוון הביולוגי ושירותי המערכת האקולוגית לכלל הציבור

מטרה 14:
עד לשנת 2020, ישוקמו ויישמרו המערכות האקולוגיות המספקות שירותים חיוניים, כולל שירותים הקשורים למים, והתורמות לבריאות, לפרנסה ולרווחה, תוך התחשבות בצרכים של נשים, של בני הקהילות המקומיות, ושל אוכלוסיות עניות ופגיעות.

מטרה 15:
עד לשנת 2020, תועצם העמידות של מערכות אקולוגיות ותרומת המגוון הביולוגי למלאי הפחמן, באמצעות שימור ושיקום, כולל שיקום של לפחות 15 אחוזים מהמערכות האקולוגיות שנפגעו - פעולה שתתרום לצמצום והסתגלות לשינויי האקלים ולמלחמה במדבור.

מטרה 16:
עד לשנת 2015, ייכנס לתוקף פרוטוקול נגויה לגישה למשאבים גנטיים ולחלוקה הוגנת ושוויונית של יתרונות הנובעים מהשימוש בהם, בהתאם לחקיקה בכל מדינה.

יעד אסטרטגי ה': העצמת היישום דרך תכנון השתתפותי, ניהול ידע ובניית יכולות

מטרה 17:
עד לשנת 2015, כל צד משתתף ייפתח, יאמץ כמכשיר מדיניות, ויחל ביישום של אסטרטגיה ותוכנית פעולה לאומית יעילה, משתפת ומעודכנת לשימור המגוון הביולוגי.

מטרה 18:
עד לשנת 2020, יכובדו ידע מסורתי, המצאות ושיטות עבודה של אנשים וקהילות מקומיות, הרלוונטיים לשימור ולשימוש בר קיימא במגוון הביולוגי, כמו גם אופן השימוש המסורתי שלהם במשאבים ביולוגיים, וזאת בכפוף לחקיקה לאומית ולמחויבויות בין לאומיות רלוונטיות, אשר ישולבו באופן מלא וישתקפו ביישום השימור, תוך השתתפות מלאה ואפקטיבית של אנשים וקהילות מקומיות, בכל הרמות הרלוונטיות.

מטרה 19:
עד לשנת 2020, הידע, הבסיס המדעי והטכנולוגיות הקשורים למגוון ביולוגי, על ערכיו, תפקודו, מעמדו, מגמותיו וההשלכות של אובדנו - ישופרו, יופצו, ויישומו בהיקף נרחב.

מטרה 20:
עד לשנת 2020 לכל המאוחר, יוגבר ניוד המשאבים הפיננסיים הדרושים ליישום אפקטיבי של התוכנית האסטרטגית 2011 - 2020 מכל המקורות, ובהתאם לתהליך המאוחד והמוסכם באסטרטגיה לניוד משאבים, זאת בהשוואה לרמות הניוד הנוכחיות ובאופן ההולם את הקיימות. מטרה זו תהיה כפופה לשינויים הקשורים להערכות צורכי משאבים שהצדדים יפתחו וידווחו עליהם.